

דף ז.

עין משפט א

הרמב"ם הל' נזקי ממון פי"ב הכ"ב

מִי שֶׁהָיָה חוֹפֵר בּוֹר בְּרֵשׁוֹת הָרִבִּים וְנִפְלַע עָלָיו שׁוֹר
וְהָרְגוּ. בְּעַל הַשׁוֹר פְּטוֹר. וְאִם מֵת הַשׁוֹר נוֹטֵל בְּעַל הַשׁוֹר
דִּמֵי שׁוֹרוֹ מִיּוֹרְשֵׁי בְּעַל הַבוֹר:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' פנהדרין פי"ב ה"ה

מִי שֶׁיִּצָּא לְהַרְגַּ וְהָיָה זָבַחוֹ שׁ זְבוּחַ אֵין הוֹרְגִין אוֹתוֹ עַד
שֶׁמִּזִּין עָלָיו מִדָּם חֲטָאתוֹ וְאֶשְׁמוֹ. וְאִם נִגְמַר דִּינוֹ וְעַדִּין
לֹא נִשְׁחַט הַזָּבַח אֵין מִמְתִּינִין לוֹ עַד שֶׁיִּקְרִיבוּ עָלָיו
קָרְבָּנוֹ שְׂאִין מְעַנִּין אֶת דִּינוֹ:

הרמב"ם הל' שנגות פי"ג הי"ב

מִי שֶׁהוּא מְחַיֵּב חֲטָאת אוֹ אֶשֶׁם תּ וְהָרִי הוּא יוֹצֵא מִבֵּית
דִּין לְהַרְגַּ אִם הָיָה זָבַחוֹ זְבוּחַ מִשְׁהִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּזְרַק
הַדָּם וְאַחַר כֵּן יִהְרַג. וְאִם עַדִּין לֹא נִשְׁחַט הַזָּבַח אֵין
מִשְׁהִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּקְרִיבוּ עָלָיו:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' פנהדרין פי"ב ה"ד

מִשְׁנַגְמַר דִּינוֹ אֵין מִשְׁהִין אוֹתוֹ א אֶלָּא יִהְרַג בְּיוֹמוֹ. אֶפְלוּ
הִיָּתָה עֶבְרָה אֵין מִמְתִּינִין לָהּ עַד שֶׁתִּלְד. וּמִכֵּין אוֹתָהּ

ש. כסף משנה: מי שיצא ליהרג והיה זבחו וכו'. גם זה שם:

ת. כסף משנה: מי שהוא מחוייב חטאת או אשם וכו'. בסוף פ"ק דערכין (דף ז'):

א. כסף משנה: משנגמר דינו אין משהין אותו וכו'. בסוף הנחנקין (דף פ"ט) גבי זקן
ממרא אמרו במשנה היו משמרין אותו עד הרגל וממיתין אותו שנאמר וכל העם ישמעו

כְּנָגַד בֵּית הַהֲרִיזוֹן עַד שְׁיָמוֹת הַיּוֹלֵד תִּחְלָה. אָבֵל אִם
 יִשְׁבָּה עַל הַמִּשְׁבֵּר מִמְתִּינִין לָהּ עַד שֶׁתֵּלֵד. וְכֹל אִשָּׁה
 שֶׁתֵּהָרַג מִתָּר לִהְנוֹת בְּשַׁעֲרָה:

עין משפט ד הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"ד הכ"ב

נֹאמֵר בְּשׁוֹר הַנֶּסֶקֶל (שמות כא-כח) וְלֹא יֵאָכֵל אֶת
 בְּשָׂרוֹ. וְהֵיאֵף הָיָה אֶפְשָׁר לְאָכְלוֹ אַחַר שֶׁנֶּסֶקֶל וְהָרִי הוּא
 נִבְלָה. אֲלֹא לֹא בָּא הַפְּתוּב אֲלֹא לְהוֹדִיעַךָ שֶׁכִּיּוֹן שֶׁנִּגְמַר
 דִּינוֹ לְסִקְלָהּ נֹאסֵר וְנִעְשָׂה כְּבִהְמָה טְמֵאָה. וְאִם קָדַם
 וְשִׁחְטוֹ שְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה הָרִי זֶה אָסוּר בְּהִנְיָה. וְאִם אָכֵל
 מִבְּשָׂרוֹ כְּזִית לֹקֶה. וְכֵן כְּשִׁסְקֵל לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִתְּנֶנּוּ
 לְכִלְבִּים וְלֹא לְעַכּוּ"ם לְכַף נֹאמֵר לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ.
 וּפְרָשׁ שֶׁל שׁוֹר הַנֶּסֶקֶל מִתָּר בְּהִנְיָה. נוֹדַע שֶׁהוּא פָּטוּר
 מִסִּקְלָהּ אַחַר שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ כְּגוֹן שֶׁהוֹזְמוּ הָעֵדִים יֵצֵא
 וְיִרְעָה בְּעֵדֵר. וְאִם נוֹדַע אַחַר שֶׁנֶּסֶקֶל הָרִי זֶה מִתָּר
 בְּהִנְיָה:

וייראו דברי ר' עקיבא ר' יהודה אומר אין מענין דינו של זה להמתין מלהמיתו עד הרגל
 אלא ממיתין אותו מיד משמע דאף ר' עקיבא לא אמר אלא בזקן ממרא משום דכתיב ביה
 וכל העם ישמעו וייראו אבל בשאר חייבי מיתות מודה דאין מענין דינם. ובפ' אחד דיני
 ממונות (דף ל"ה) הקשו על מאי דתנן שאין דנין דיני נפשות בע"ש וליגמריה לדיניה בשבת
 וליקטליה בחד בשבא ותירצו נמצא אתה מענה דינו. ומ"ש אפילו היתה עוברת וכו'. משנה
 בפ"ק דערכין (דף ז') האשה שיצאה ליהרג אין ממתינין לה עד שתלד ישבה על המשבר
 ממתינין לה עד שתלד. ופירש"י אין ממתינין לה עד שתלד אלא הורגין ולדה עמה דחד
 גופא היא ישבה על המשבר קודם שנגמר הדין ממתינין לה עד שתלד דכיון דעקר ונע
 ממקומו גופא אחרינא הוא. ומה שכתב ומכין אותה כנגד בית ההריון וכו'. שם ויהיב טעמא
 כדי שלא תבא לידי ניוול: וכל אשה שתהרג מותר ליהנות בשערה. שם במשנה ובגמ'
 מפרש טעמא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ה

הרמב"ם הל' פנהדרין פי"ב ה"ד

עין לעיל עין משפט ג

עין משפט ו

הרמב"ם הל' נחלות פ"א הי"ג

וְכֵן אֵין הַבֵּן יוֹרֵשׁ אֶת אִמּוֹ בְּקֶבֶר כְּדִי לְהַנְחִיל לְאָחִיו מֵאָבִיו. פִּיצֵד. מִי שְׁמֵת וְאַחַר כֶּף מֵתָה אִמּוֹ אֵין אוֹמְרִין הוֹאִיל וְאִלוֹ הָיָה הַבֵּן קָיָם הָיָה קוֹדֵם אָף יוֹרֵשִׁין שֶׁל בֶּן קוֹדְמִין לְיוֹרֵשֵׁיהָ שֶׁל אִשָּׁה זֶה וְנִמְצָאוּ אָחִיו מֵאָבִיו יוֹרֵשִׁין אֶת אִמּוֹ שֶׁל זֶה אַחַר מוֹתוֹ שֶׁל זֶה. אֲלָא זָרַע בְּנָה הוּא שְׂיִרְשָׁנָה אִם הָיָה לוֹ זָרַע וְאִם אֵין לוֹ זָרַע תְּחִזֹּר יִרְשָׁתָהּ לְמִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִיהָ. אָבֵל אִם מֵתָה הָאִם תְּחַלָּה וְאַחַר כֶּף מֵת הַבֵּן אֶפְלוֹ הָיָה קָטָן בֶּן יוֹמוֹ וְלֹא כָלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו הוֹאִיל וְחָיָה אַחַר אִמּוֹ שָׁעָה אַחַת וַיִּמַּת הָרִי זֶה נוֹחַל אֶת אִמּוֹ וּמִנְחִיל הַנְּחִלָּה לְיוֹרֵשָׁיו מִמִּשְׁפַּחַת אָבִיו:

שו"ע חו"מ סימן רעו סעיף ה

ה. ו. אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחיו מן האב ^ב. ע"כ אם מת הבן בחייה ואח"כ מתה אמו אין אומרים אילו היה הבן חי היה יורשה ועכשיו ג"כ אם אין לו זרע אחיו מאביו יעמדו במקומו ליירש אותה, אלא תחזור הירושה למשפחת בית אביה כיון שאין לבנה זרע.

ה. ז. מתה האם בחיי בנה ואח"כ מת הבן אפי' הבן היה קטן בן יומו, הואיל וחי אחריה יורשה ומנחיל ^ג הירושה ליורשיו ממשפחת אביו.

^ב. מב"ב קי"ד ע"ב, וכתב ה"ה בפ"א מנחלות הלכה י"ג דה"ה שאינו יורש להנחיל לאביו כגון שנתגרשה אמו, ודבר פשוט הוא, וכ"כ הרשב"א בתשובה ח"א סי' תשכ"ו.

^ג. ממשנה פ"ה דנדה דף מ"ג ע"ב תינוק בן יום אחד, ובגמ' שם מ"ד ע"ב וב"ב קמ"ב ע"א.

ודוקא שהקטן כבר נולד אבל עובר ד אינו יורש אמו להנחיל ליורשיו מאביו.

עין משפט ז הרמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ז

הַאִשָּׁה שֶׁיָּשְׁבָה עַל הַמִּשְׁבֵּר וּמֵתָה מְבִיאִין סָפִין בְּשֶׁבֶת אֶפְלוּ דֶרֶךְ רְשׁוֹת הָרַבִּים וְקוֹרְעִין אֶת כְּרִסָּהּ וּמוֹצִיאִין אֶת הַנֶּלֶד שָׁמָּה יִמָּצָא חַי שֶׁסָּפַק נִפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשֶּׁבֶת וְאֶפְלוּ לָזֶה שָׂאִין חֲזַקְתּוֹ חַי:

שו"ע או"ח סימן של סעיף ה

ה. ה. היושבת על המשבר ומתה מביאים כלי אפי' דרך ר"ה" לקרוע ולהוציא הולד שמא חי'.

הגה: ומה שלא נוהגים היום אפי' בחול לעשות כן משום שאין אנו בקיאים במיתת האם.

דף ז:

עין משפט א הרמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ח

מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפְלֵת סָפַק הוּא שָׁם סָפַק אִינוּ שָׁם מִפְּקָחִין עָלָיו. מְצִאוּהוּ חַי אָף עַל פִּי שְׁנֵתְרוּצִין וְאִי

וכתב הרמב"ם שם אפי' לא כלו לו חדשיו, ומר"ן השמיטו לפרט זה ונראה דס"ל כהראב"ד דדוקא בכלו לו חדשיו. וכתב הב"ח דלענין מעשה הנכסים בחזקתן ואין להוציא מיד המוחזק.

- ד. שם בכרייתא בנדה, וב"ב וכאוקימתא דרב ששת.
- ה. דבלא הבאת סכין דרך ר"ה אין איסור בחיתוך בשר המת, גמ'.
- ו. אפי' שמעולם לא היה לו חזקת חי גם בספק כזה מחללין, גמ'.
- ז. שאין אנו בקיאים אם מעולפת או מתה תוך זמן קצר, וע"כ צריך להמתין זמן גדול, ובזמן זה ודאי אין הולד חי, מ"א ס"ק י"א.

אָפּשָׁר שײַבֶּרָא מִפְּקָחִין עָלָיו וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ לְחַיֵּי אוֹתָהּ
שְׁעָה:

שו"ע או"ח סימן שכט סעיף ג

ג. ד. מי שנפלה עליו מפולת^ה ספק חי ספק מת ספק שם ספק אינו שם
אפי' שיש כמה ספיקות מפקחין עליו.

עין משפט ב הרמב"ם הל' אבל פי"ד הכ"א

הַמֵּת אָסוּר בִּהֲנָאָה כָּלוּ. ט חוץ משערו שֶׁהוּא מִתָּר
בִּהֲנָאָה מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ גּוֹפּוֹ. וְכֵן אַרְוֹנוֹ וְכָל תְּכָרִיכָיו אָסוּרִין
בִּהֲנָאָה. אָבֵל כְּלִים הַמוֹכְנִים לְתִכְרִיף לֹא נֶאֱסְרוּ בִּהֲנָאָה.
אֶפְלוּ אַרְגַּב בְּגָד לִמֵּת לֹא נֶאֱסָר עַד שְׂיִגִיעַ בַּמָּטָה הַנִּקְבָּרֶת
עִמוֹ. שְׂאִין הַהֲזַמְנָה אוֹסֶרֶת:

שו"ע יו"ד סימן שמת סעיף ב

ב. נוי המת המחוברים בגופו, כגון פאה נכרית אסורים כמו המת עצמו.

ה. ^ו בסנהדרין ע"ב, הבא במחותר בענין שמותר להורגו, חוץ מאב החותר על בנו אם
נפלה עליו מפולת אין מפקחין עליו דגברא קטילא הוא, וכ"כ הרמב"ם בסוף הלכות
גניבה, מ"א ס"ק ד'. אבל מי שנגמר דינו למיתה ע"פ בי"ד ונפל עליו מפולת מחללין עליו
דאין מיתת בי"ד דוחה שבת ומפקחין לחיי שעה, כה"ח אות י"ב.
^ז על הגוסס מחללין הגם שרוב הגוססין למיתה אין הולכים בפ"נ אחר הרוב, וגם
מפקחין לשעה, שם באות י"ג.
ה"ה בידוע שסם או פרי מרפא אלא שיש ספק אם זה הפרי הוא או אחר קוצצין מספק
לרפאות חולה שיש בו סכנה שם.

ט. כסף משנה: המת אסור בהנאה כולו. בכמה דוכתי אמרו דמת אסור דגמר שם שם
מעגלה ערופה: ומה שכתב חוץ משערו איני יודע מנין לו דהא בסוף פרק קמא אמרינן
דאסור ודוחק לומר דבפאה נכרית דתלי בסיכתא דמשמע בגמרא דשרי דא"כ הי"ל לפרש:
ומ"ש וכן ארון וכל תכריכיו וכו'. יתבאר במה שיבא בסמוך: ומ"ש אבל כלים המוכנים
לתכריך וכו'. בפרק נגמר הדין (דף מ"ח) וכרבא דאמר הזמנה לאו מילתא היא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: ודוקא קשורה בשערות שבגופן^י. וע"כ מותר לקחת טבעת שביד המת דאינה מחוברת לגופו.

ב. ג. אם ציוה לפני מותו לתת הפאה נכרית או כל דבר שמחובר לגופו ליורשיו או לאדם אחר מותר, אבל שערו ממש אפי' ציוה עליו אסור בהנאה.

הגה: אשה היוצאת ליהרג אע"פ שנגמר דינה מותר ליהנות משערה כל עוד לא נהרגה.

עין משפט ג הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ג ה"ג

וּמִנִּין שֶׁהוּא נוֹתֵן אֶפְלוּ סֹלַע אֶחָד אִם אֵין לוֹ אֶלָּא סֹלַע אֶחָד שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז-כה) 'וְכָל עֶרְכָּךְ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ' הָא לְמִדַּת שְׂאִין בְּעֶרְכִּין פְּחוֹת מִסֹּלַע וְלֹא יוֹתֵר עַל חֲמִשִּׁים:

עין משפט ד הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ג ה"א

הָאוֹמֵר עֶרְכִּי עָלַי וְחָזַר וְאָמַר עֶרְכִּי עָלַי - וְהָיוּ בְּיָדוֹ עֶשְׂרֵי סֹלְעִים וְנָתַן תְּשֵׁעַ לְשִׁנְיָה וְסֹלַע לְרֵאשׁוֹנָה יֵצֵא יָדָי שֶׁתִּיָּהֵן. שֶׁהָעֶרְכִּין לָאוּ פְּחוֹבוֹת הֵן. שְׂאֵף עַל פִּי שְׂכָל מֵה שֶׁבְּיָדוֹ מְשַׁעֲבָד לְרֵאשׁוֹנָה. הַקֹּדֶשׁ מֵאַחַר שֶׁגָּבַה גָּבַהּ. אֲבָל אִם נָתַן תְּשֵׁעַ לְרֵאשׁוֹנָה וְאַחַת לְשִׁנְיָה יָדָי שֶׁנִּיָּה יֵצֵא. שֶׁהָרִי כְּשֶׁנָּתַן הַסֹּלַע לֹא נִשְׂאָר בְּיָדוֹ כְּלוּם וְהָרִי אֵין יָדוֹ מְשֻׁגָּת. יָדָי רֵאשׁוֹנָה לֹא יֵצֵא. שֶׁהָרִי כָּל מֵה שֶׁהָיָה

י. והב"ח פסק דה"ה קלועים בתוכה. ש"ך ס"ק ג'.
כ. כסף משנה: האומר ערכי עלי וחזר ואמר ערכי עלי וכו'. מימרא ריש פרק ב' דערכין (דף ז'):

בִּידוֹ מְשַׁעֲבֵד לְרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁנִּתֵּן הַתֶּשֶׁע נִשְׂאָר לוֹ סֶלַע
וְהָרִי לֹא נִתֵּן כָּל מֵה שֶׁיָּדוּ מִשְׁגָּת. לְפִיכָךְ יִשְׂאָר עָלָיו
שְׂאָר עֶרְךָ רֵאשׁוֹן עַד שִׁיעֲשִׂיר וַיִּשְׁלִים: